

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 03. novembar 2011. god.
Br.Ref.:AGJ82 /11

PRESUDA

u

slučaju br. KI 39/09

Podnosilac

Avni Kumnova

**Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Kosova
br. 142/07 od 27. maja 2009. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Zahtev

1. Podnosilac zahteva je g. Avni Kumnova iz Prištine.
2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda od 27. maja 2009. god., koja mu je uručena 23. juna 2009. god.

3. Podnosilac zahteva je zahtevao ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda br. 142/07 od 27. maja 2009. god., koja mu je, prema stavu podnosioca zahteva, onemogućila zaštitu prema čl. 23. [Ljudsko dostojanstvo], 24. [Jednakost pred zakonom] i 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava kao i članu 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).
4. Zahtev se zasniva na članu 113. stavu 7. Ustava Republike Kosovo, članu 22. Zakona (br. 03/L-121) o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 18. septembra 2009. god. podneo zahtev Sudu osporavajući odluku br. 142/07 Vrhovnog suda od 27. maja 2009. god.
6. Sekretarijat je 8. februara 2010. god. obavestio Vrhovni sud o zahtevu koji je na isti odgovorio 10. februara 2010. god.
7. Predsednik suda je 15. marta 2010. god. nalogom br. GJR. 39-09/10 imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca. Predsednik je, istoga dana, nalogom br. KSH. 39-09/10 imenovao i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Ivan Čukalović.
8. Ustavni sud je 24. maja 2010. god. zahtevao od Opštinskog suda u Prištini kompletan spis predmeta u slučaju podnosioca zahteva. Opštinski sud u Prištini je prosledio Ustavnom sudu sve spise predmeta u vezi sa postupcima pred redovnim sudovima.
9. Ustavni sud je 24. maja 2010. god. zahtevao od podnosioca zahteva, objašnjenje na određena pitanja. Podnosilac zahteva nije odgovorio na ta pitanja i dopis Ustavnog suda je pošta vratila Ustavnom sudu pošto se niko nije pojavio da preuzme dopis na adresi koju je podnosioca zahteva naveo.
10. Predsednik je 9. jula 2010. god. nalogom br. KSH 39-n/10 promenio nalog KSH 39-09/10 od 15. marta 2010. god., zamenjujući sudiju Roberta Carolana sudijom Ilirianom Islami na mestu člana Veća za razmatranje. Stoga, predsedavajući Veća za razmatranje je sada sudija Ivan Čukalović.
11. Veće za razmatranje je 30. marta 2011. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Opis činjenica

12. Podnosilac zahteva je 16. marta 2005. god. potpisao ugovor o radu sa preduzećem „Ibar-Lepenac“ na neograničen vremenski rok, po kojem bi podnosilac zahteva bio zaposlen kao inženjer za održavanje elektrotehničke opreme u PS Hidrosistemu u Prištini. Ugovorom je, između ostalog, bilo predviđeno: „ugovorne strane se mogu povući iz ugovora po uslovima određenim u zakonu i kolektivnom ugovoru“¹
13. „Ibar-Lepenac“ je odlukom br. 01-1429 od 11. jula 2005. god., koju je potpisao generalni direktor, odlučio da prekine radni odnos sa podnosiocem zahteva zbog sledećih razloga: nezadovoljavajuće obavljanje dužnosti, neopravdano odbijanje izvršavanje zadataka

¹ Član 12. Ugovora o radu od 16. marta 2005. god.

ugovora o radu, ponašanje tako ozbiljne prirode da bi bilo nerazumljivo očekivati nastavak radnog odnosa, kao i neopravdan izostanak sa posla.

14. Podnosilac zahteva je 20. jula 2005. god. uložio žalbu Upravnom odboru „Ibar-Lepenca“ osporavajući odluku o raskidu njegovog ugovora o radu.
15. U isto vreme, dana 21. jula 2005. god., podnosilac zahteva je tražio od Inspekcije rada Ministarstva rada i socijalne zaštite da oceni zakonitost odluke poslodavca. Inspektor inspekcije rada, 28. jula 2005. god., nakon razmatranja spisa koje su obe stranke predale, je odgovorio da odluka, kojom je „Ibar-Lepenac“ prekinuo radni odnos podnosiocu zahteva, nema pravnog efekta.
16. Inspektor je zaključio da je shodno članu 24. Kolektivnog ugovora (Disciplinska odgovornost i postupak), Disciplinska komisija, koju imenuje poslodavac ili Upravni odbor ili Odbor preduzeća, trebalo da bude nadležno telo za izricanje disciplinske mere u slučajevima teškog kršenja radnih zahteva, a ne generalni direktor. Stoga, „Ibar-Lepenac“, kao poslodavac, nije mogao odlučiti o disciplinskoj odgovornosti u slučajevima teškog kršenja radnih zahteva, nego je to mogla učiniti samo disciplinska komisija.
17. Inspektor je takođe ustanovio da izostavljanje pravnog leka u odluci br. 01-1429 krši osnovna prava zaštite radnog odnosa i naložio je: (1) „Ibar-Lepencu“ da eliminiše nepravilnosti i (2) Upravnom odboru „Ibar-Lepenca“ da poništi odluku br. 01-1429.
18. Podnosilac zahteva je uložio svoj prigovor 20. jula 2005. god. Upravni odbor „Ibar-Lepenca“ je 29. jula 2005. god. odbio podneti prigovor i potvrdio spornu odluku.
19. Nakon toga, podnosilac zahteva je pred Opštinskim sudom u Prištini pokrenuo postupak u cilju ocene zakonitosti odluke „Ibar-Lepenca“ da prekine njegov ugovor o radu. Dana 24. aprila 2006. god., Opštinski sud u Prištini je ustanovio da odluka 01-1429 nije u saglasnosti sa zakonskim odredbama koje su bile primenljive u vreme kada je „Ibar-Lepenac“ raskinuo radni odnos sa podnosiocem zahteva. Takođe je zaključeno da je sporna odluka nezakonita, i kao takva morala se poništiti zato što je u suprotnosti sa Uredbom UNMIK-a br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu, od 8. oktobra 2001. god., i Zakonom o radnim odnosima. Sud je naložio „Ibar-Lepencu“ da vrati podnosioca zahteva na radno mesto i dužnost i da mu vrati sva prava na osnovu ugovora o radu datiranog 30. juna 2005. god – dan raskida – do dana povratka na radno mesto podnosioca zahteva.
20. „Ibar-Lepenac“ je uložio žalbu na presudu pri Okružnom sudu u Prištini. Dana 2. februara 2007. god. Okružni sud u Prištini je odbio žalbu kao neosnovanu i u potpunosti podržao činjenične zaključke i pravno obrazloženje Opštinskog suda, navodeći da presuda istog ne sadrži suštinske povrede odredbi parničnog postupka nego je zasnovana na pravilnoj oceni činjeničnog stanja i pravilnoj primeni materijalnog prava. Okružni sud je dodatno argumentovao da je osporena odluka „Ibar-Lepenca“ kojom je izrečena disciplinska mera raskida radnog odnosa sa podnosiocem zahteva bila rezultat odredbi disciplinskog postupka, međutim poslodavac nije pokrenuo takav disciplinski postupak, saglasno normativnim aktima primenljivim u slučaju podnosioca zahteva, niti prema čl. 59, 60. i 61. Zakona o osnovnim pravima u radnom odnosu, koji je primenljiv na Kosovu.
21. Poslodavac je nakon toga podneo reviziju Vrhovnom sudu. Dana 27. maja 2009. god. Vrhovni sud je ustanovio da su sudovi nižeg stepena pogrešno primenili materijalno pravo, pošto je u slučaju primene člana 11. stava 2. Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 poslodavac dužan da samo pismeno obavesti radnika o njegovoj nameri da raskine ugovor o radu i da to obaveštenje mora sadržati i razloge za prekidanje ugovora.

22. Vrhovni sud smatra da: „prema odredbama Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu“, je predviđeno da do raskida ugovora o radu može doći i bez obaveze pokretanja disciplinskog postupka i da je poslodavac u slučajevima ozbiljne povrede obaveza iz radnog odnosa ili nezadovoljavajućeg vršenja obaveza od strane radnika obavezan jedino da obavesti radnika o nameri o raskidu ugovora o radu i da to obaveštenje treba da sadrži i razloge za raskid ugovora, kao što je „Ibar-Lepenac“ i učinio.
23. Stoga, Vrhovni sud je odobrio zahtev „Ibar-Lepenca“ za reviziju pritom odbijajući tužbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i zaključio da presude oba suda nižeg stepena treba izmeniti.
24. Sledstveno, podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti državnom javnom tužiocu i obratio se kancelariji ombudsmana, ali oba dejstva su bila neuspešna.

Navodi podnosioca zahteva

25. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je Vrhovni sud, presudom br. 142/07 od 27. maja 2009. god., povredio osnovna prava i slobode propisane čl. 23. [Ljudsko dostojanstvo], 24. [Jednakost pred zakonom] i 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava i članom 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] EKLJP-a. Prema mišljenju podnosioca zahteva Vrhovni sud je pogrešno ustanovio da je „Ibar-Lepenac“ delovao pravilno i u saglasnosti sa zakonom, kada je raskinuo ugovor o radu, i da je pogrešno primenio zakonske odredbe, čime su mu onemogućena gorenavedena osnovna prava.

Ocena prihvatljivosti zahteva

26. Sud je razmotrio raspoloživu dokumentaciju i ispitao da li je podnosilac zahteva ispunio uslove predviđene Ustavom.

Član 113(7) predviđa da:

„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im b garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.

27. Sud zaključuje, iz podnete dokumentacije, da je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom, na šta je podneo i konačnu žalbu odbačenu od strane Vrhovnog suda.

28. S druge strane, član 48. Zakona predviđa da:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”.

29. Podnosilac zahteva tvrdi da su njegova prava zagantovana članom 23. [Ljudsko Dostojanstvo], članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava i član 13. [Pravo na delotvorno sredstvo] ESLJP povređena.

30. Pored toga, član 49. Zakona predviđa da:

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog”.

31. Zahtev podnosioca je podnet Ustavnom sudu 18. septembra 2009. god., dok je poslednja odluka o ovom slučaju doneta od strane Vrhovnog suda Kosova 27. maja 2009. god. Tako da Sud zaključuje da je zahtev podnet u skladu sa članom 49. Zakona.

32. Stoga, Sud zaključuje da su ispunjeni pravni uslovi i da je zahtev prihvatljiv.

Ocena suštinskih pravnih aspekata zahteva

33. Podnosilac zahteva se žali na spor o radnom odnosu između njega i njegovog poslodavca, „Ibar-Lepenca“, koji je okončan presudom Vrhovnog suda br. 142/07 od 27. maja 2007. god.

34. U odnosu na žalbu podnosioca zahteva, Sud primećuje da spor o radnom odnosu određuje prava i obaveze zaposlenog i poslodavca i da su stoga između ostalog primenljivi član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i član 6. [Pravo na pravično suđenje] EKPLJ-a (vidi, *mutatis mutandis*, presuda *ESLJP-a od 10. jula 2003. god.*,

35. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je podneo zahtev za sudsko razmatranje odluke „Ibar-Lepenca“ o raskidu njegovog radnog odnosa pri Opštinskom sudu, koji je rešio da je poslodavac prekršio primenljivi zakon pošto je trebalo da osnuje disciplinsku komisiju shodno odredbama ugovora o radu i člana 24. Kolektivnog ugovora. Žalba „Ibar-Lepenca“ Okružnom sudu je odbijena iz istih razloga.

36. Ali, Vrhovni sud je smatrao da su sudovi nižeg stepena pogrešno primenili zakon i da, shodno Uredbi UNMIK-a br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu, do raskida ugovora o radu može doći bez obaveze poslodavca da otpočne disciplinski postupak u slučajevima ozbiljne povrede obaveza iz radnog odnosa ili nezadovoljavajućeg izvršavanja obaveza od strane radnika. Vrhovni sud dalje smatra da je poslodavac stoga bio obavezan samo da obavesti zaposlenog o njegovoj nameri da raskine ugovor o radu i da takvo obaveštenje mora sadržati i razloge za prekidanje ugovora, što je „Ibar-Lepenac“ i učinio.

37. Podnosilac zahteva se žali da je Vrhovni sud pogrešno ustanovio: (1) da je poslodavac delovao pravilno i u saglasnosti sa zakonom prilikom raskida njegovog ugovora o radu, i (2) pogrešno primenio zakonske odredbe i sledstveno mu onemogućio gorenavedena osnovna prava.

38. Podnosilac zahteva tvrdi da, u ovakvim okolnostima, njegova prava zagarantovana članom 23. [Ljudsko dostojanstvo], članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava i član 13. [Pravo na delotvorno sredstvo] ESLJP su povredena.

39. Ustavni sud primećuje da žalbe podnosioca zahteva proizilaze iz njegovog neslaganja sa Odlukom 142/07 Vrhovnog suda od 27. maja 2009. god., odbijajući njegov zahtev koji je prvobitno bio uspešan pred Okružnim sudom.

40. Sud naglašava da po Ustavu nije njegova dužnost da deluje kao apelacioni sud, ili četvrtostepeni sud, u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova, uključujući i odluke Vrhovnog suda. Uloga potonjih je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije br. 30544/96, Para. 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I; i *Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KI 13/09, Sevdail Avdyli od 17. juna 2010. god.*).

41. Ustavni sud samo može oceniti da li su dokazi predstavljeni na takav način, kao i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav način da je podnosilac zahteva imao

pravično suđenje (vidi, *mutatis mutandis*, zahtev br. 13071/87, *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, odluka Evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. god.*).

42. U konkretnom slučaju, Ustavni sud je razmotrio postupak pred Vrhovnim sudom na osnovu podneska podnosioca zahteva, i zaključio da niti je on obezbedio nijedan dokaz da postupak pred Vrhovnom sudom ne predstavlja delotvorno pravno sredstvo i da je presuda Vrhovnog suda bila nepravična ili da je odluka doneta na arbitraran način kada je njegova žalba odbijena (vidi *mutatis mutandis*, *Vanek protiv Slovačke Republike, zahtev br. 53363/99, odluka Evropskog suda za ljudska prava od 31. maja 2005. god.*), niti je on bio u stanje da ukaže na kršenja Ustava koja bi uticala na njegova ustavna prava. Stoga, sud zaključuje da nije bilo povrede prava podnosioca zahteva, zagarantovanih Ustavom.

IZ TIH RAZLOGA

U skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, Ustavni sud, 30. marta 2011. god, većinom glasova

ODLUČUJE

- I. DA OGLASI zahtev prihvatljivim;
- II. Da ne postoje povrede prava, kao što je potvrdio podnosilac zahteva;
- III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20 (4) Zakona; i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani